

Bokförlaget Klassiska deckare

**Så skapades
den norske
detektiven**

Asbjörn Krag

av Stein Riverton

Så skapades den norske
detektiven Asbjörn Krag.
Återutgivning av text från 1916

av Sven Elvestad

Redaktör Josef Robertsson

ISBN 978-91-7863-023-3

Copyright © 2018 Mikael Jägerbrand / Virvelvind Förlag, Lysekil.
Den här e-boken ges ut av Bokförlaget Klassiska deckare (imprint)

Mer info: www.e-boksforlaget.se

Förord

Under första delen av 1900-talet såldes böckerna om detektiven Asbjörn Krag i miljontals exemplar i Sverige, Norge och övriga Europa.

I den här korta texten får du veta hur den fiktive Oslo-polisen skapades av den norske journalisten Sven Elvestad.

Du får en unik inblick i det kaotiska arbetet på en dagstidning. Du får också veta hur den kända pseudonymen Stein Riverton skapades utan att författaren själv visste om det.

Den här texten publicerades ursprungligen i tidningen "Upsala Nya Tidning" i augusti 1916 med titeln "Asbjörn Krag's födelse. Hur en populär romandektiv blev till". Texten skrevs av Asbjörn Krag-författaren Sven Elvestad (1884–1934).

Berättelserna om detektiven Asbjörn Krag skapades av den norske författaren Sven Elvestad (1884–1934) och publicerades under pseudonymen Stein Riverton.

Den före detta polisen Krag löser brott i hemstaden Oslo (Kristiania), ofta har dem internationell anknytning. Asbjörn Krag är en mästare i förklädnader, tvekar inte att ge sig in i strider och får ibland hjälp av före detta kollegor vid Oslo-polisen.

Så skapades detektiven Asbjörn Krag

Den här texten publicerades ursprungligen i tidningen "Upsala Nya Tidning" i augusti 1916 med titeln "Asbjörn Krag's födelse. Hur en populär romandetektiv blev till". Texten skrevs av Sven Elvestad (1884–1934).

”Asbjörn Krag's” födelse.

Hur en populär romandetektiv blev till.

I ett jubileumsnummer av den norska tidningen Örebladet, som i dagarna firat sin 25-åriga tillvaro, berättar den norske journalisten och författaren Sven Elvestad, upphovet till detektiven Asbjörn Krag och hans märkliga bedrifter, på följande sätt, hur det gick till när hans hjälte fick namn och döptes i trycksvärtan:

»Det visade sig plötsligt en dag, att Örebladet med raska steg närmade sig kvartalsskiftet. Det hörde just till tidningens redaktionssekretares, Gunnar Olsens, mångahanda uppgifter att se till, att den löpande följetongen antingen började omedelbart före ett kvartalskifte eller hann till en spännande punkt just vid kvartalsskiftet. Det

var huvudredaktörens påhitt. Han menade att det bidrog till att hålla fast abonnenterna, — och han hade säkert rätt.

Men då hände det olyckligtvis, att en stor och fet roman just strax före kvartalsskiftet utandades sin sista suck. Det kom som en fullständig överrumpling — och Olsen satt kvar med två tomma händer. Man kunde inte i en hast få tag i någon ny följetong. Detta var begynnelsen till Asbjörn Krag — men här upphör också Gunnar Olsens ansvar. Detta blev nu övertaget av redaktör Larsen, som en förmiddag föll över mig och sade:

— Ni måste absolut skriva något, som räcker en fyra, fem nummer framåt. Det måste vara ohyggligt spännande! Ni kan ju låtsas som om det vore en översättning. Kalla er Armand de Pozières eller något liknande. Eller skriv något norskt. Det gör precis detsamma!

— Jag ska' försöka, — sade jag.

— Men nu får ni inte inbilla er att ni ska' bli författare. Ni får inte begagna tillfället för att göra något litterärt.

— Jag ska' försöka behärska mig, — sade jag.

Larsen gick full av misstro sin väg, och jag satte mig att skriva. Det blev »Kristianiadetektiven berättar». Larsen bläddrade litet i manuskriptet.

— Har ni inte något namn på honom?

— Det behövs väl inte.

— Hm, det hade varit bättre med »översatt från franskan» i alla fall. Så kunde vi ha använt ett klingande namn. Sådant tycka damerna om.

Med sårad fåfänga lämande jag honom. Då jag nästa dag öppnade tidningen, stod där: »Kristianiadetektiven Asbjörn Krag berättar». Det var alltså Olsens skuld, att berättelserna började, men det

var Larsen, som hittade på ett namn åt detektiven. Författarpseudonymen Stein Riverton sattes dit av Aschehougs förlag, då den första bokupplagan utkom.

Så att när jag räknar upp allt detta, måste jag medge att den befattning jag tagit med berättelserna inskränker sig till att ha skrivit dem.»

Fakta: Författaren Stein Riverton

Namn: Stein Riverton (pseudonym för Sven Elvestad).

Född: 6 september 1884 i Hladen, Norge.

Död: 18 december 1934 i Skien, Norge.

Föräldrar: Styrmannen Karl Edvin Svendsen och Adolfine Helene.

Trots att den norske författaren troligen slog rekord när det gäller produktion av deckare har du nog inte hört talas om Stein Riverton.

Men i början av 1900-talet sålde hans böcker i miljonupplagor och gjorde detektiven Asbjörn Krag världsberömd.

Det var en tuff start på livet för Sven Elvestad i norska staden Halden. Pappan dog när han var 15 år vilket tvingade honom att börja arbeta för att försörja familjen. Han jobbade bland annat som budpojke och hos en fruktimportör, innan han som 17-åring blev journalist.

Han var en av Norges första (och den yngsta) grävande journalister och avslöjade både kriminalitet och skumraskaffärer. Redan som 18-åring skrev han sin första bok om ett känt kriminalfall.

Men det var som deckarförfattare han skulle bli känd. Han skrev under sitt rätt korta liv mer än 100 deckare och noveller.

Den första berättelsen om privatdetektiven Asbjörn Krag skrev

han anonymt för tidningen Ørebladet år 1904. Tidningarna på den här tiden publicerade ofta följetonger i slutet av kvartalen för att prenumeranterna skulle vara tvungna att teckna nytt abonnemang.

När berättelserna publicerades i bokform några år senare skapade Sven Elvestad pseudonymen Stein Riverton, fiffigt nog så betyder båda namnen "staden vid älven"...

Nästan alla berättelserna om privatdetektiven Asbjörn Krag utspelar sig i Oslo och ger ofta spännande skildringar av livet i den norska huvudstaden för 100 år sedan. Krag är en före detta polis som löser sina fall genom förklädnader, finurlighet, en del våld och hjälp av sina gamla kollegor.

Den mest framgångsrika Asbjörn Krag-boken är "Järnvagnen" som kom 1909, den sålde i mer än en miljon exemplar i Norge och 200 000 exemplar i Sverige.

Sven Elvestad skapade också en annan klassisk norsk brottsbekämpare, polisen Knut Gribb. De berättelserna skrev han under en annan pseudonym, Kristian F. Biller.

Författaren levde redan från början ett rätt bohemiskt liv. Han hade ingen fast bostad utan flyttade omkring och bodde bland annat i Danmark, Sverige, Tyskland och Italien. Under sin tid i München lyckades han år 1923 få den första intervjun med Adolf Hitler.

Under hösten 1934 hann Elvestads hårda liv ikapp honom och han avled av en hjärtinfarkt på ett hotellrum.

I Norge lever minnet av landets store deckarförfattare kvar. I hemstaden Halden restes 1999 en byst av honom och den norska deckarföreningen delar varje år ut en utmärkelse man döpt till Rivertonpriset.

Författaren Stein Riverton (hette egentligen Sven Elvestad).